RAADSVOORSTEL

Zaaknummer:	0000959908
Onderwerp:	Zienswijze Kadernota 2026 Regionaal Historisch Centrum (GR-RHCA)
Datum raadsvergadering:	25 februari 2025
Portefeuillehouder:	G.F. Ruiten
Programma:	5. Sport, cultuur, recreatie en openbare ruimte

Publiekssamenvatting

Jaarlijks zenden de verbonden partijen een kadernota aan de gemeenten, zo ook de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (GR-RHCA). In de kadernota staan plannen voor 2026. De gemeenteraad wordt een zienswijze gevraagd. Na verwerking van die zienswijzen maakt de GR-RHCA haar begroting voor 2026.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De volgende zienswijze af te geven op de kadernota 2026 gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (GR-RHCA):
    - Nog geen inhoudelijke keuze te maken voor een bezuinigingsscenario maar wel een percentage van 5% als bezuinigingsdoel te stellen en de gevolgen daarvan te beschrijven in de begroting 2026.
2. Kenbaar te maken aan het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar dat met de behandeling van de Kadernota 2026 van de gemeente Dijk en Waard een integrale afweging wordt gemaakt ten aanzien van de gemeentefinanciën voor 2026 en verder. Dit kan effect hebben op de zienswijze over de begroting 2026 van het RHCA later dit jaar.
3. Deze zienswijze door het toesturen van het ondertekende raadsbesluit aan het dagelijks bestuur van GR-RHCA kenbaar te maken.

Inleiding

In 2018 is door de gemeenteraden besloten om gemeenschappelijke regelingen, waarvoor een openbaar lichaam is ingesteld, te verzoeken om vanaf 1 januari 2019 jaarlijks en uiterlijk op 15 december de kadernota aan te bieden aan de gemeenten, waarbij de raden een zienswijze kunnen afgeven. In de kadernota 2026 wordt op hoofdlijnen aangegeven wat de speerpunten en vernieuwingen zijn voor het jaar 2026. Deze kunnen worden verwerkt in de begroting 2026.

De doelstelling van de GR-RHCA is een deskundige partner te zijn die conform zijn wettelijke opdracht informatie langdurig betrouwbaar en toegankelijk houdt omwille van bedrijfsvoering, bewijsvoering, onderzoek en democratische controle. Voor het algemene publiek is het een publieksgerichte erfgoedinstelling die het voor mensen mogelijk, makkelijk en aantrekkelijk maakt om de geschiedenis van Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Heiloo, Hollands Kroon, Schagen en Texel te leren kennen.

Ten opzichte van de voorgaande jaren (2024 en 2025) wordt de beleidslijn grotendeels bestendigd. Er vindt op dit moment een renovatie van de klimaatinstallatie plaats, die een positieve (maar nog niet precies te bepalen) invloed zal hebben op het energieverbruik.
In juli 2024 is in de Algemene bestuursvergadering van het RHCA besloten om de kosten voor het E-loket bouwdossiers per 2026 op te nemen in de gemeentelijke bijdrage, inclusief de kosten voor het scannen op verzoek (t.w. € 0,02 per inwoner). Het E-loket bouwdossier is beschikbaar voor alle bij het RAA aangesloten overheidsorganisaties die omgevings- en bouwvergunningen

aanmaken in het kader van hun taakuitvoering en deze uiteindelijk over te brengen conform de Archiefwet 1995. In 2024 zijn alle gemeenten aangesloten op het E-loket bouwdossiers (uitzondering gemeente Texel). Een gecompliceerde factor hierbij is dat sommige gemeenten al hun bouwdossiers hebben gescand en een deel van de gemeenten nog niet o.a. Dijk en Waard. Wanneer een burger of ambtenaar een dossier aanvraagt wat nog niet digitaal beschikbaar is, wordt er door het RAA een scan gemaakt van het dossier en krijgt de aanvrager hiervoor een rekening van € 15 inclusief BTW. De scans worden vervolgens opgenomen in het E-loket en verder kosteloos beschikbaar gesteld. Door gemeente aangevraagde scans worden doorberekend aan de betreffende gemeente. De burger draagt de kosten zelf. Voor de burger betekent deze werkwijze dat er geen gelijkheid is voor de aanvragers van de dossiers. Immers, als een burger een aanvraag doet en het betreffende dossier is nog niet gescand, betaalt deze € 15. Zijn buurman, wiens dossier al wel gescand is, krijgt het gratis verstrekt. Op dit moment krijgt elke gemeente nog een aparte factuur voor de opslag van de scans in het E-loket. Aanvragen door burgers worden betaald door de burger zelf en afgehandeld door het Regionaal Archief. Om deze kosten op te nemen in de gemeentelijke bijdrage wordt de service verhoogd, worden kosten bespaard en krijgen de burgers in de regio een gelijke behandeling, dit alles conform de Wet hergebruik overheidsinformatie en de Wet open overheid.
De verwachtingen ten aanzien van 2027-2029 behoudens de reguliere taken zijn:

1. Een wijziging van de Archiefwet waardoor de overbrengingstermijn van archieven teruggebracht wordt van 20 jaar naar 10 jaar. Deze wijziging is inmiddels al meerdere malen uitgesteld. Wanneer deze wordt ingevoerd, zal het de daaropvolgende jaren kunnen leiden tot het versneld overbrengen van (digitaal) archief door de deelnemende gemeente naar het Regionaal Archief. Indien hiervoor extra middelen nodig zijn, zal dit tijdig onder de aandacht van het bestuur en de deelnemende gemeenten worden gebracht;
2. Daarnaast is er een ontwikkeling gaande dat archiefinstellingen een belangrijkere rol gaan spelen bij beschikbaarstelling van informatie van gemeenten richting het publiek, zoals bij bouw- en milieudossiers en WOO-verzoeken. De archiefinstelling treedt daarbij op als centraal beheer- en publicatiepunt voor wettelijk openbaar te maken informatie. Uitgangspunt hierbij is dat een dergelijke verbreding van informatievoorziening bij het Regionaal Archief Alkmaar efficiënter is en kostenbesparend werkt ten opzichte van andere oplossingen. Mocht dit leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage, dan wordt hier vooraf aandacht voor gevraagd in het algemeen bestuur.

Beoogd effect

Het standpunt van Dijk en Waard ten aanzien van de kadernota 2026 van de GR-RHCA kenbaar te maken en zo als gemeenteraad aan de voorkant te kunnen sturen op hoofdlijnen van beleid.

Kader

Het collegebericht brieven inzake scenario's voor bezuinigingen gemeenschappelijke regelingen (24 juli 2024). De wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) en de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regeling (FUGR).

Argumenten per beslispunt

1. de volgende zienswijze af te geven op de kadernota 2026 gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (GR-RHCA).
   - *Nog geen inhoudelijke keuze te maken voor een bezuinigingsscenario maar wel een percentage van 5% als bezuinigingsdoel te stellen en de gevolgen daarvan te beschrijven in de begroting 2026.*

Aan de gemeenschappelijke regelingen is gevraagd om met voorstellen te komen om met ingang van het ravijnjaar 2026 met besparingen te komen. De GR-RHCA heeft op verzoek van de Regietafel en de Regio Alkmaar een drietal scenario's uitgewerkt waarbij een besparing wordt bereikt van 3%, 5% of 7% op de begrote uitgaven 2026. Op basis van de geraamde lasten in de Kadernota 2026 bedraagt het effect voor de gemeente Dijk en Waard dan respectievelijk € 16.195, € 26.992 en € 37.788. Een besparing van 3% leidt voornamelijk tot extra risico's in de bedrijfsvoering en vermindering van dienstverlening. Een besparing van 5% leidt tot kwalitatieve ingrepen in de wettelijke taken. En een besparing van 7% is bijzonder ingrijpend. De laatste twee scenario's zullen ook gevolgen hebben voor de dienstverlening aan de aangesloten gemeenten

en voor de kwaliteit van de gemeentelijke informatievoorziening, waarop het Regionaal Archief een wettelijke toezichthoudende en adviserende taak vervult. Deze scenario's zijn uitgewerkt door het RHCA en niet door een externe partij. Een externe partij zou met een andere uitkomst kunnen komen. De gemeente heeft een tekort van circa 5% op de meerjarenraming.
In de begroting 2025 is zichtbaar dat de meerjarenraming een tekort laat zien van circa 5%. Op alle onderdelen van de begroting wordt gezocht naar besparingsmogelijkheden.

2. Kenbaar te maken aan het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar dat met de behandeling van de Kadernota 2026 van de gemeente Dijk en Waard een integrale afweging wordt gemaakt ten aanzien van de gemeentefinanciën voor 2026 en verder. Dit kan effect hebben op de zienswijze over de begroting 2026 van het RHCA later dit jaar.
   - *Integrale afweging wordt gemaakt als alle opties binnen de begroting van Dijk en Waard in kaart zijn gebracht:*
     Bij de totstandkoming van de kadernota van de gemeente Dijk en Waard worden alle financiële effecten integraal in samenhang gewogen en beoordeeld. Dit kan er toe leiden dat bij de begroting 2026 van de GR-RHCA een zienswijze gericht op de ombuigingen wordt afgegeven.
   - *Beoordelen van de scenario's van de verbonden partijen vergt afstemming tussen de deelnemende gemeenten:*
     Niet alleen binnen Dijk en Waard wordt een afweging gemaakt, maar ook bij de andere deelnemende gemeenten. Een GR is immers opgericht om gezamenlijk gemeentelijke taken uit te voeren. In de periode van het aanleveren van de kadernota van de GR-RHCA en het daadwerkelijk verwerken op taakveldniveau in de begroting van GR-RHCA wordt opnieuw beoordeeld of de aangeleverde scenario's het gewenste effect hebben en wordt ook de uitvoerbaarheid beoordeeld.
3. Deze zienswijze door het toesturen van het ondertekende raadsbesluit aan het dagelijks bestuur van GR-RHCA kenbaar te maken.

Met het ondertekende raadsbesluit wordt de zienswijze formeel kenbaar gemaakt aan het dagelijks bestuur van de GR-RHCA. Hiermee wordt voldaan aan de procedurele vereisten.

Kanttekeningen en risico's

Er zijn geen kanttekeningen en risico's bij de voorgestelde zienswijze.

Alternatieven

Er is niet overwogen een andere zienswijze voor te stellen aangezien daar geen aanleiding voor is.

Samenwerking en participatie

Er heeft geen participatie of inspraak over dit voorstel plaatsgevonden.
Er is wel ambtelijk overleg geweest tussen een aantal deelnemers van de GR om te komen tot een eensluidende zienswijze.

Financiën

De Kadernota 2026 van de gemeenschappelijke regeling RHCA heeft financiële gevolgen voor de begroting van de gemeente Dijk en Waard als gevolg van een verhoging van de lasten ramingen door het toepassen van een prijsindexatie van 7,4%. Dit percentage is overgenomen uit de indexatiebrief van de Regietafel Noord-Holland-Noord voor de Kadernota 2026. Daarnaast leidt de toename van het aantal inwoners van Dijk en Waard tot een hogere bijdrage en wordt de bijdrage verhoogd met € 0,02 per inwoner voor het digitaal beschikbaar stellen van bouwvergunningen via het e-loket in plaats van losse facturatie. In totaal bedraagt het financieel effect voor de gemeente Dijk en Waard € 47.087 ten opzichte van de bijdrage 2025. Eventuele aanpassingen van de bijdrage aan de GR-RHCA worden verwerkt in de gemeentebegroting 2026 onder programma Sport, Cultuur, Recreatie en Openbare ruimte.

Communicatie
Over het raadsbesluit vindt geen actieve informatie plaats.

Uitvoering
De zienswijze wordt kenbaar gemaakt bij het dagelijks bestuur van de GR-RHCA. Het dagelijks bestuur formuleert een bestuurlijke reactie op de zienswijzen en legt deze voor aan het algemeen bestuur in juli 2025. In deze vergadering wordt de kadernota definitief vastgesteld.

Bijlagen, onderdeel van het besluit
1. Raadsbesluit
2. Kadernota 2026 GR-RHCA
3. Scenario's bezuinigingen GR-RHCA d.d. december 2024

Bijlagen ter informatie
4. Indexatie regietafel kadernota voor de begroting 2026 d.d. 1 oktober 2024